De Nederlandse Studie naar Depressie bij Ouderen

NESDO

Annette Hegeman | NKOP symposium 3 november 2016

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

santeon ziekenhuis

Inhoud

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Recruitment (2007 – 2010)

5 regio' s in Nederland

Huisartsen

GGZ (polikliniek en kliniek)

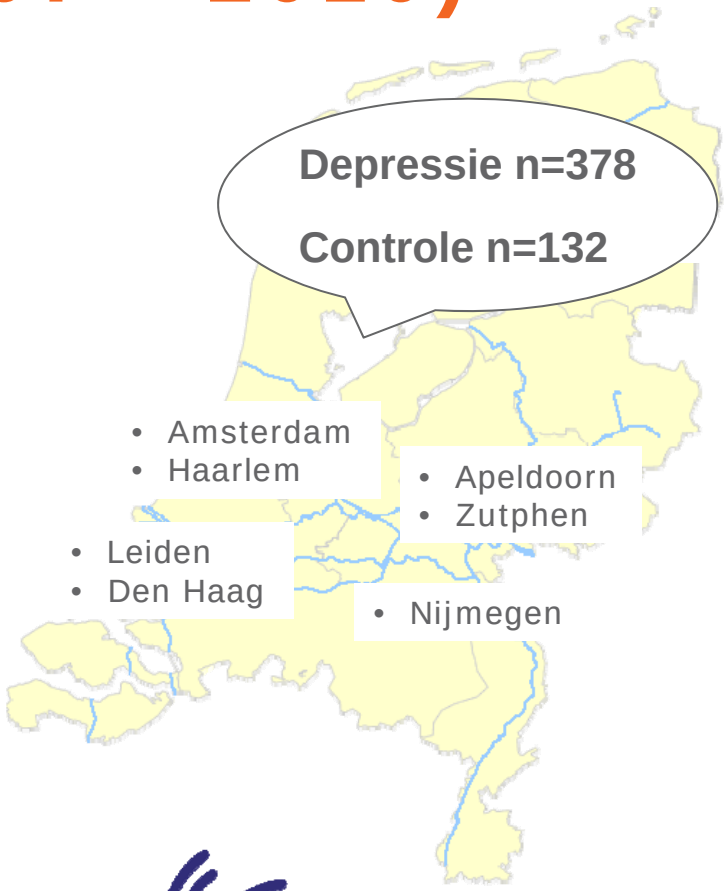

ggz ingeest samen op eigen wijze

umcg

LUMC Leids Universitair Medisch Centrum

GGNet

VUmc

Lentis

Radboudumc

Parnassia psycho-medisch centrum uw vraag is onze zorg

ziekenhuis St Antonius

Depressie op oudere leeftijd: een heterogene stoornis

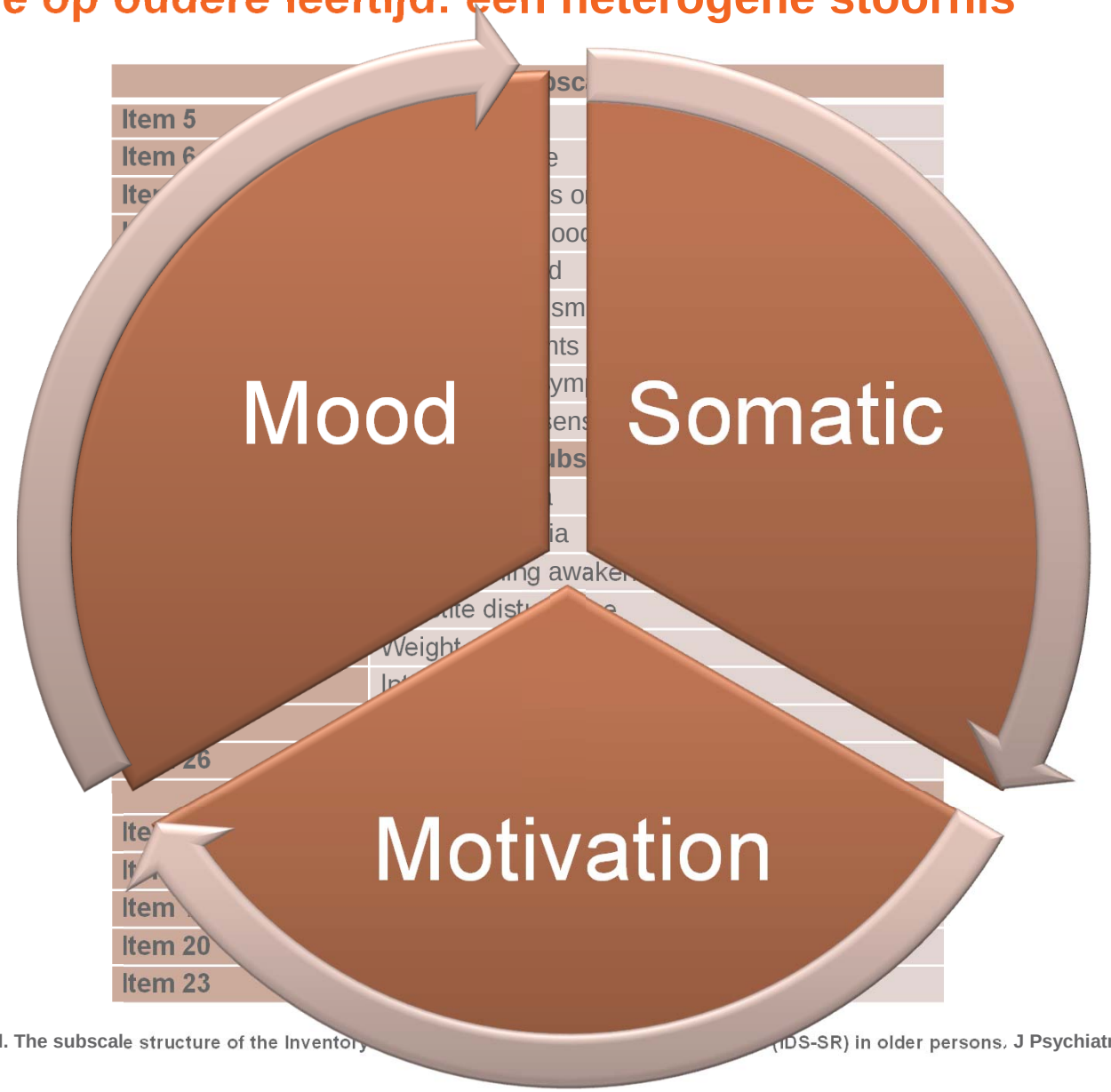

Hegeman JM et al. The subscale structure of the Inventory (IDS-SR) in older persons. J Psychiatr Res 2012.

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

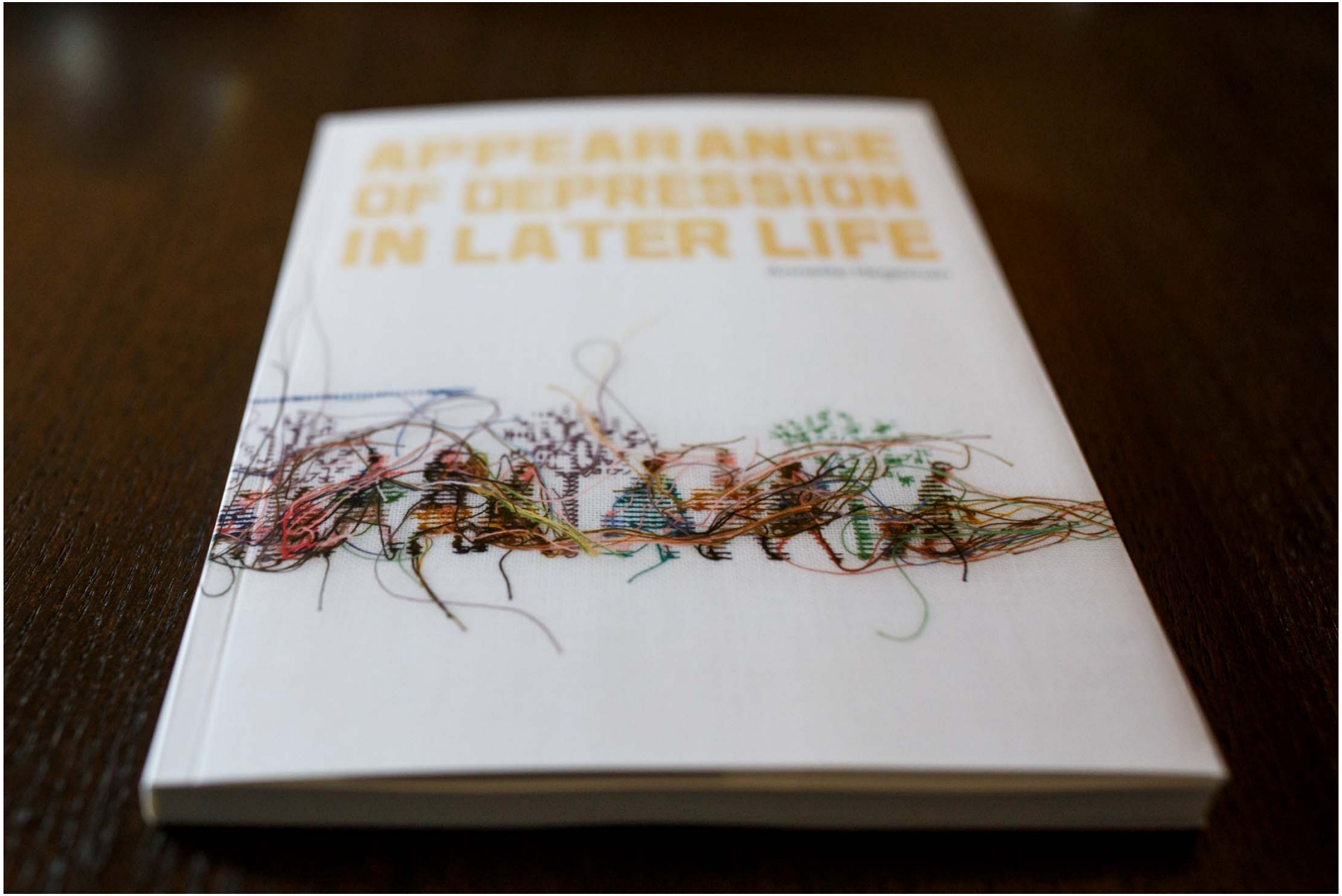

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

Depressie op oudere leeftijd: een meer somatische presentatie?

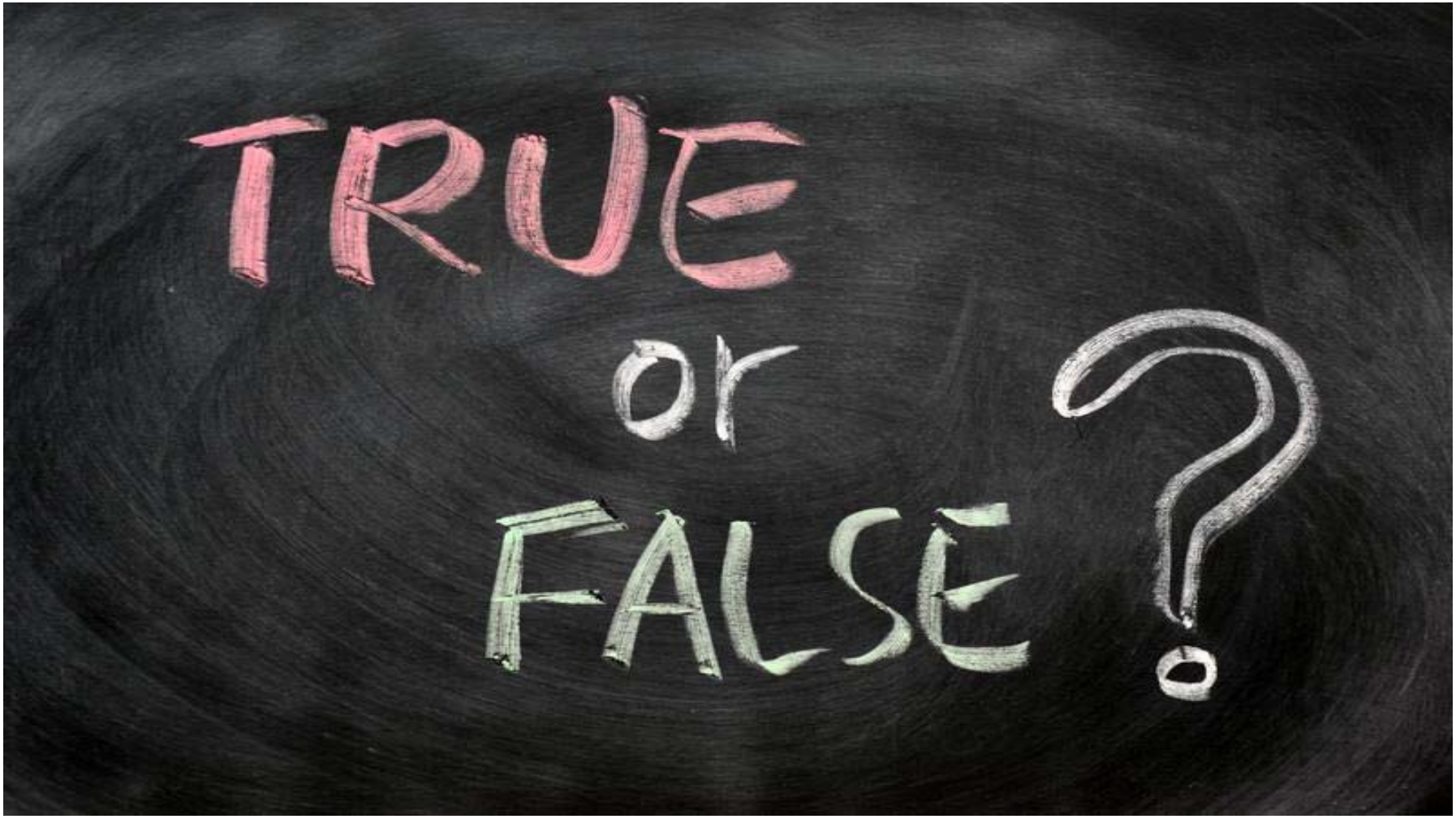

ZIEKENHUIS
ST ANTONIUS

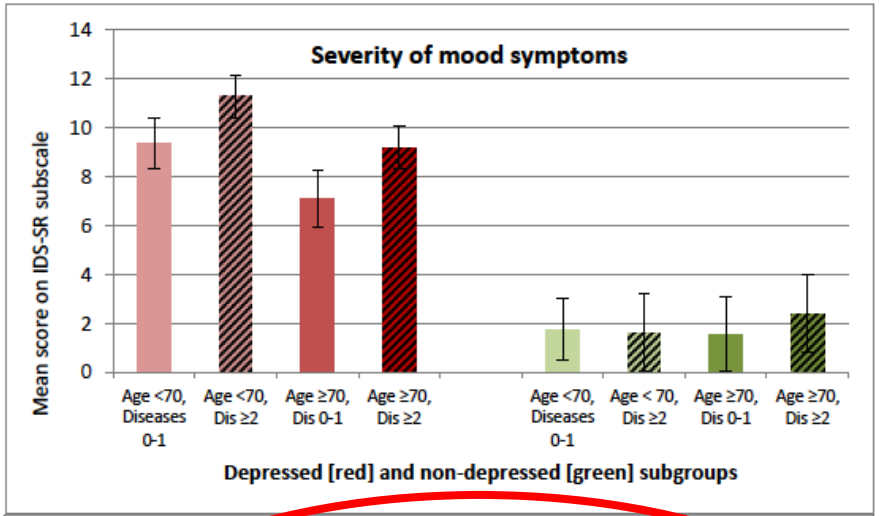

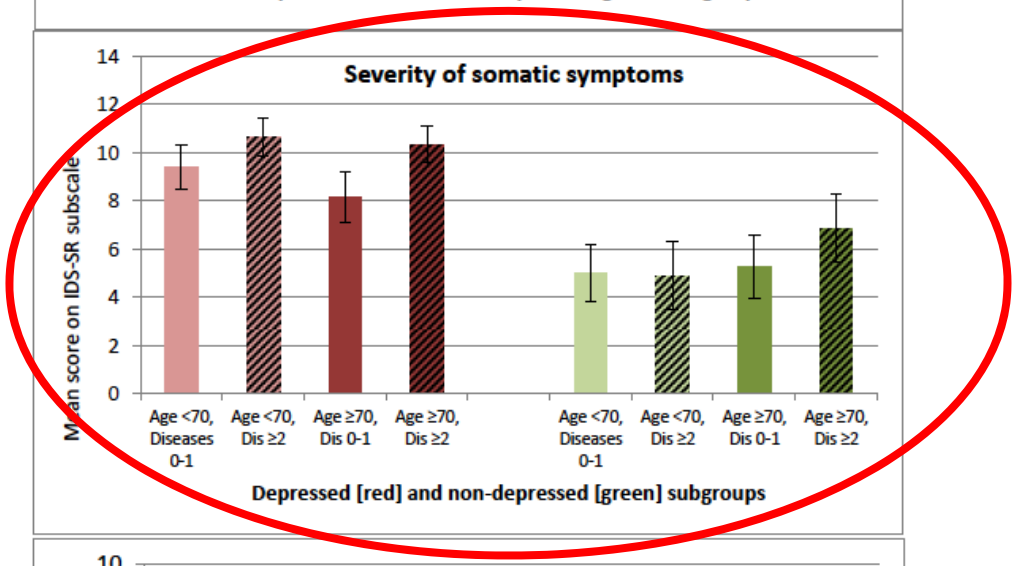

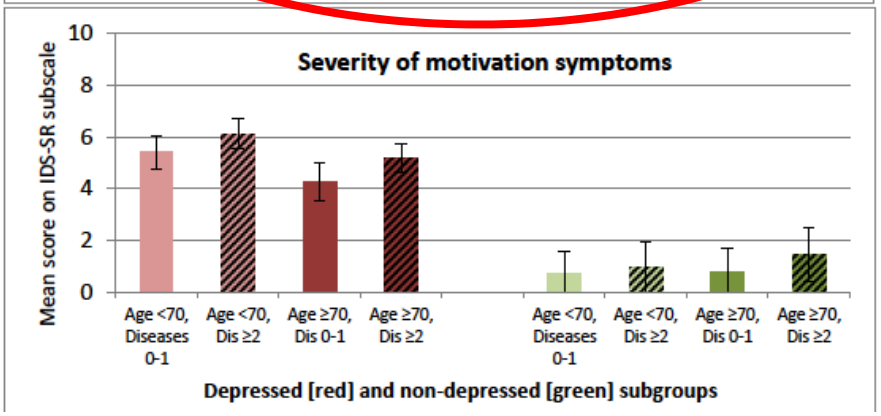

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Depressie op oudere leeftijd: een meer somatische presentatie?

Table 2
Multivariate regression of age and chronic diseases on scores of IDS-SR subscales in depressed and non-depressed persons.

	Depressed				Non-depressed			
Predictors	*B*	SE	*β*	*p*-value	*B*	SE	*β*	*p*-value
Severity of symptoms of mood subscale								
Diseases	2.02	0.58	0.197	0.001	0.64	0.37	0.162	0.082
Age	-2.30	0.56	-0.231	<0.001	0.48	0.36	0.120	0.189
Severity of symptoms of somatic subscale								
Diseases	1.61	0.49	0.185	0.001	1.01	0.54	0.164	0.065
Age	-0.70	0.48	-0.082	0.145	1.28	0.53	0.208	0.018
Severity of symptoms of motivation subscale								
Diseases	0.85	0.38	0.101	0.025	0.44	0.22	0.180	0.047
Age	-1.01	0.37	-0.163	0.006	0.17	0.21	0.069	0.435

Adjusted for gender, years of education, MMSE, current smoker and alcohol use.
Abbreviations: IDS-SR, Inventory of Depressive Symptomatology-Self Report.

Hegeman JM, de Waal MW, Comijs HC et al. Depression in later life: a more somatic presentation? J Affect Disord 2015.

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Depressie op oudere leeftijd: een meer lichamelijke presentatie

Conclusie:

① Depressieve ouderen presenteren <u>niet meer</u> lichamelijke klachten

② Depressieve ouderen presenteren <u>minder</u> stemmings- en motivationele klachten

➔ Relatief een meer somatische presentatie

➔ Depressie bij ouderen > 70 jaar mogelijk minder goed herkend

2-years FU

NESDO:

50% nog steeds depressie

Ondanks state of the art behandeling!

Wat zijn determinanten voor een ongunstige prognose?

Comijs et al.

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Beloop depressieve symptomen

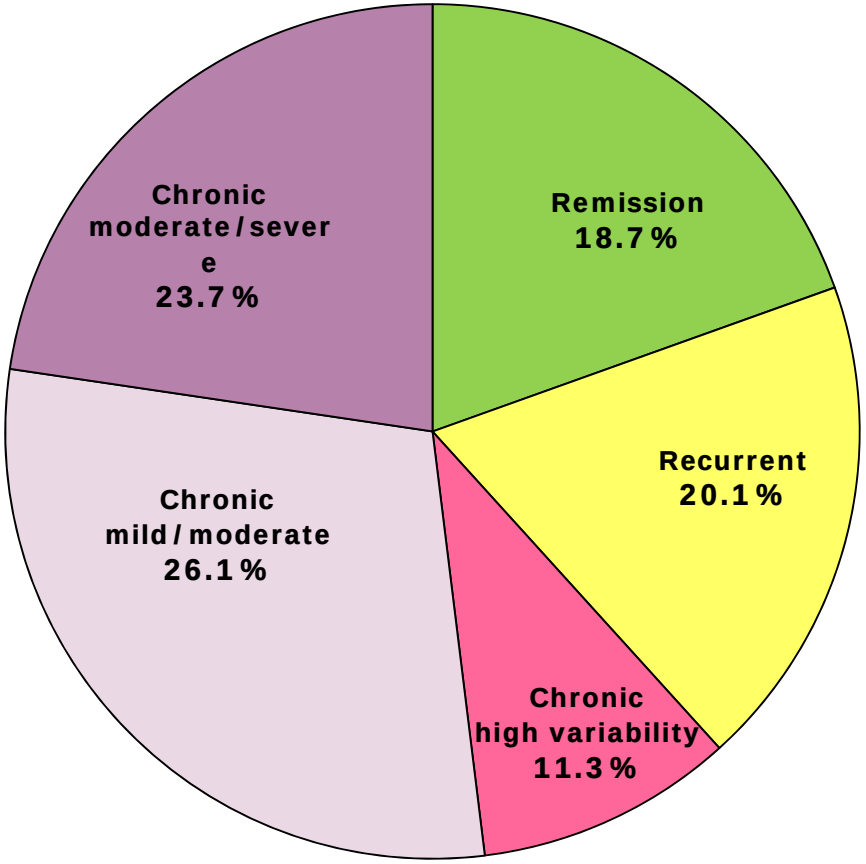

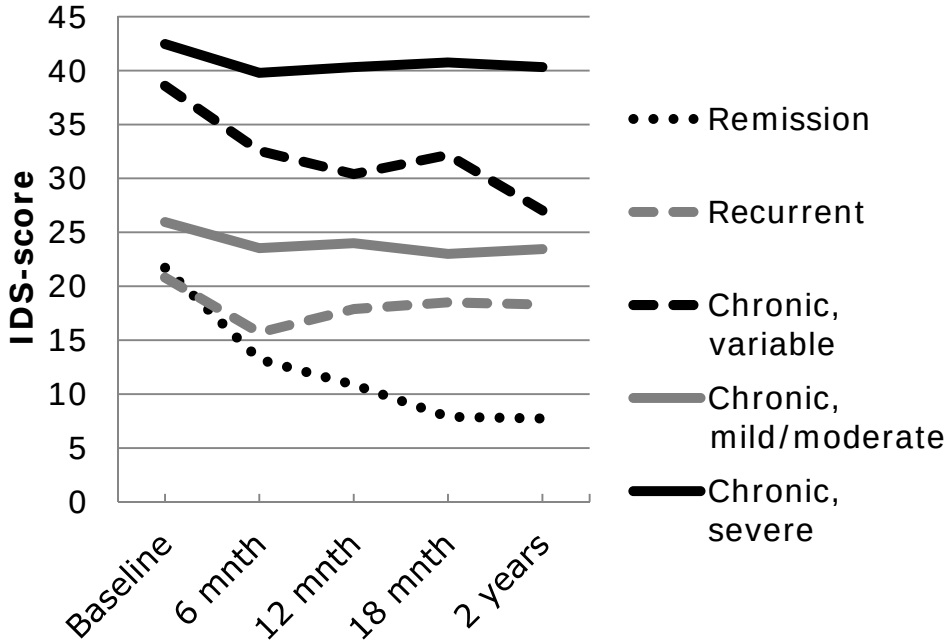

IDS scores:

0-14	no symptoms
15-26	mild
27-38	moderate
>38	severe

Comijs et al.

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Samenhang depressie en chronische ziekten

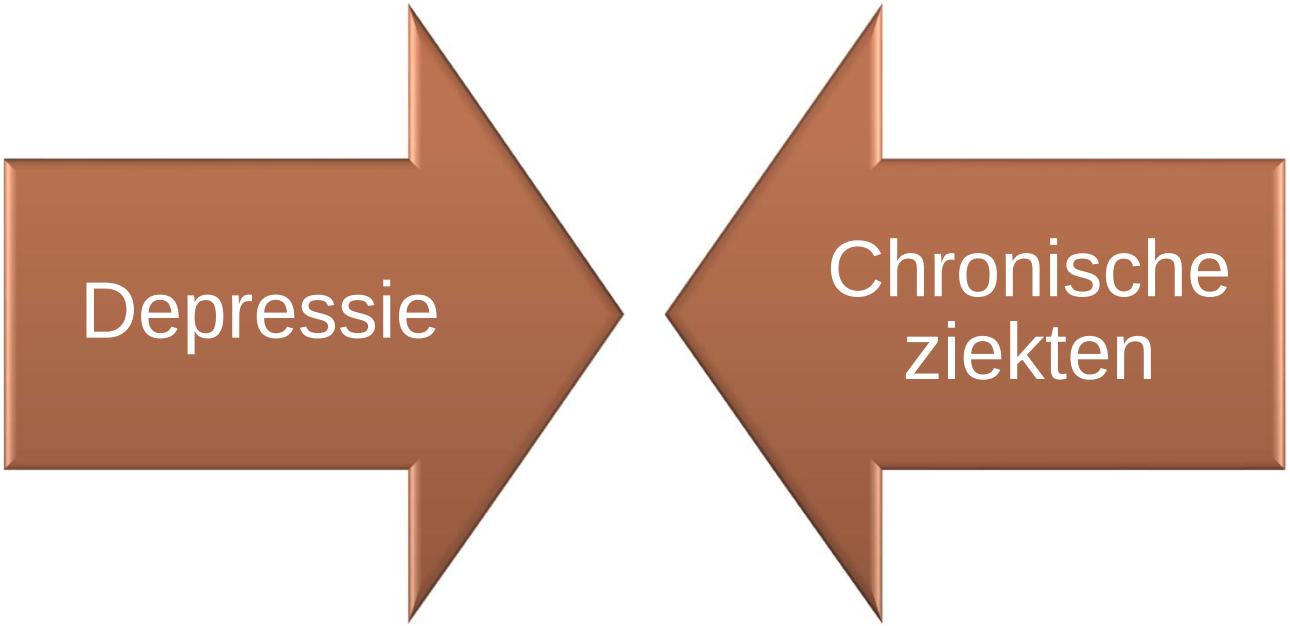

Aantal chronische aandoeningen > OR 1.37 depressie bij 2FU

Comijs HC et al, 2015. The two-year course of late-life depression: results from the Netherlands Study on Depression in Older Persons

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Chronische ziekten

Depressie

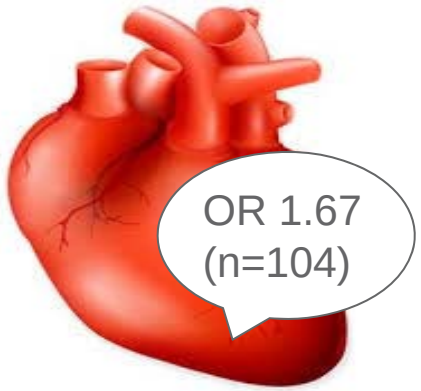

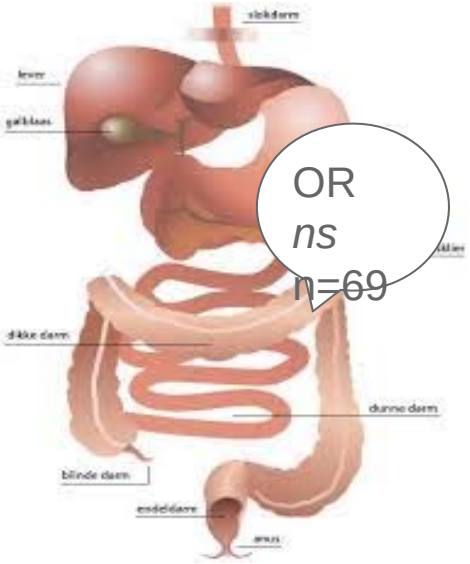

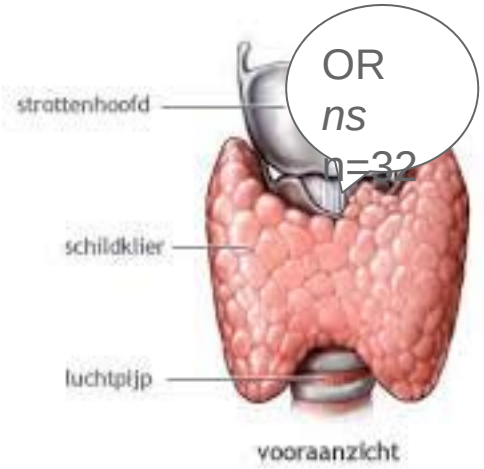

Hegeman JM, van Fenema EM et al. Effect of chronic somatic diseases on the course of late-life depression. Int J Geriatr Psychiatry, 2016.

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Chronische ziekten

Beloop Depressie

2 years FU: chronisch matig-ernstig beloop

Voor iedere chronische ziekte meer > OR = 1.92

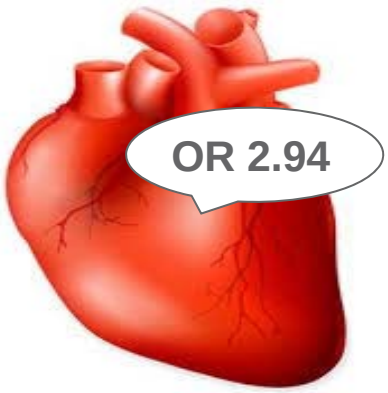

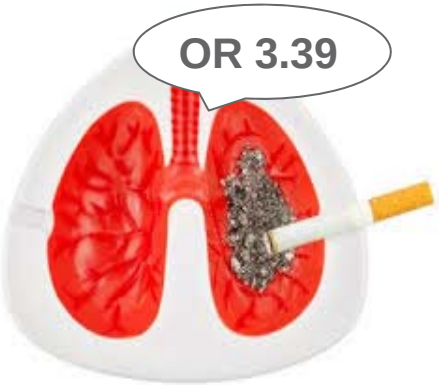

Hegeman JM, van Fenema EM et al. Effect of chronic somatic diseases on the course of late-life depression. Int J Geriatr Psychiatry, 2016.

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Somatische-psychiatrische multimorbiditeit: Etiologie

Van den Berg K., Hegeman JM, Sanders J. Handboek Ouderenpsychiatrie. Work in progress.

Somatische-psychiatrische multimorbiditeit: Etiologie

Pathofysiologische mechanismen:

- **Immuno-metabole processen**
- **Ontregelde HPA-as**
- **Cerebrovasculaire schade**

Van den Berg K, Hegeman JM, Sanders J. Handboek Ouderenpsychiatrie. Work in progress.

Pijn

Bij depressieve ouderen vonden we:

- **Vaker chronische pijn, intenser en meer beperkend dan niet-depressieve ouderen**
- **Angst is een belangrijke factor in de ervaren beperking**
- **Een sterk direct effect van pijn op de ernst van de depressie**

De Waal MWM et al. The effect of pain on severity of depressive disorders in older patients: the role of perceived control. J Aff Disorders, 2016.

Hanssen DJC et al. Physical, lifestyle, psychological and social determinants of pain intensity and pain disability in depressed older adults with acute and chronic pain. Pain, 2014.

Leefstijlfactoren

Bewegen

Ouderen met een depressie bewegen minder dan niet-depressieve ouderen.

De mate van bewegen voorspelt niet het hebben van een depressie 2 jaar later

Wassink - Vossen S, et al. Physical (In)activity and Depression in Older People. 2014

Wassink - Vossen S, et al. Value of physical activity and sedentary behavior in predicting depression in older adults. 2016

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Immunometabole ontregeling

Inflammatoire factor GDF-15: hoger bij ouderen met een ernstige depressie, door leefstijlfactoren verklaard

Teunissen et al, 2016

Specifieke symptoomprofielen tonen samenhang met immuno-metabole ontregelingen (gewicht en buikomtrek, cholesterol, bloedsuiker en ontstekingsfactoren (CRP, IL-6)):

- **Lager bij depressieve ouderen met milde klachten of met een eerste depressieve episode na het 50ste jaar.**
- **Verhoogde waardes bij ouderen met een atypische depressie**

Vogelzangs N et al. Late-life depression symptom profiles are differentially associated with inflammatory and metabolic functioning. Brain, Behavior, and Immunity, 2014

Metabole syndroom voorspelt non-remissie bij 2 jaars FU

Marijnissen RM et al. Metabolic dysregulation and late-life depression: a prospective study

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

HPA-as

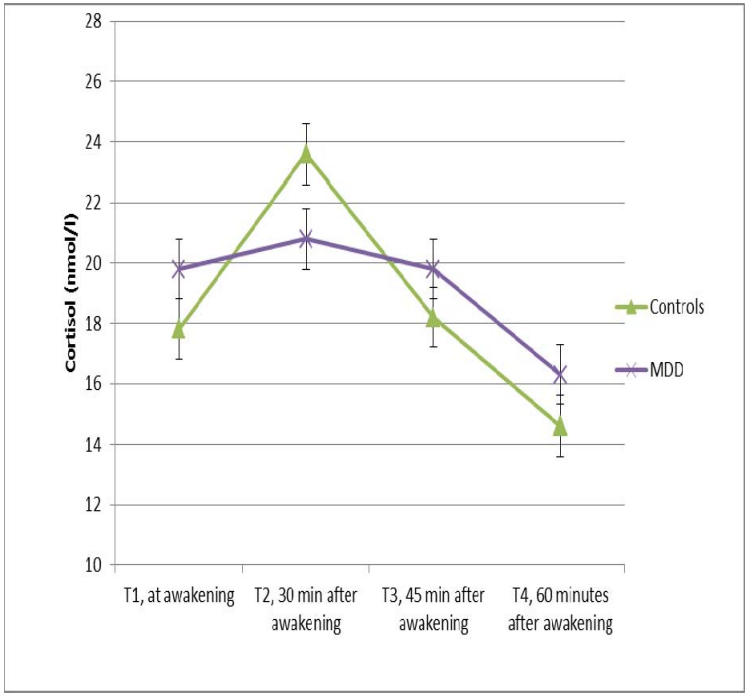

Rhebergen & Korten et al, 2016.

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Cerebovasculaire schade

Vasculaire depressie hypothese: wel of niet een specifiek symptoomprofiel?

Depressieve ouderen die een beroerte hadden gehad presenteerden meer 'motivationele' symptomen van depressie

Naarding P et al. Cerebro-vascular involvement and clinical presentation of late-life depression, findings from the NESDO study. Aging and Mental Health. 2016.

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

CONCLUSIE

① Depressie op oudere leeftijd heeft een ongunstig beloop

② Determinanten ongunstig beloop, resultaten NESDO tot nu toe:

- ✓ somatische ziektelast
- ✓ metabool syndroom
- ✓ eenzaamheid
- ✓ kindermishandeling
- ✓ neuroticisme

ZIEKENHUIS ST ANTONIUS

Hoe verder?

2016: 6 jaars FU meting afgerond

Depressie moeilijk behandelbaar door heterogene etiologie

Verbeteren beloop depressie: ontwikkelen ‘op maat’ interventies?

ST ANTONIUS

DANK U

Voor meer informatie:

https://nesdo.onderzoek.io

Hannie Comijs

h.comijs@ggzingeest.nl

Annette Hegeman

a.hegeman@antoniusziekenhuis.nl

ZIEKENHUIS
RESEARCH & DEVELOPMENT
ACADEMIE
ST ANTONIUS